

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa G. G.
przeciwko L. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 sierpnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt XXI Pa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 18 listopada 2016 r. oddalił apelację wniesioną przez pozwaną L. Sp. z o.o. w W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 maja 2016 r., przywracającego powoda G. G. do pracy w pozwanej na poprzednich warunkach i zasądzającego na jego rzecz od pozwanej wynagrodzenie za cały okres pozostawania bez pracy poczynając od dnia 28 marca 2012 r. w kwotach po 6.168,00 zł miesięcznie oraz rozstrzygającego o kosztach procesu.

Pozwana L. Sp. z o.o. w W. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 listopada 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 381 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c.; art. 380 k.p.c. w związku z art. 162 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 100 § 1 k.p. i art. 100 § 2 pkt 1, 2, 4 i 6 k.p. oraz art. 17 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych; art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w związku z art. 100 § 1 k.p. i art. 100 § 2 pkt 1, 2, 4 i 6 k.p. oraz art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych; art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych oraz art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych, art. 8 k.p. i art. 477¹ k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarła w pytaniach: a) czy brak przedmiotowej tożsamości pytania referendalnego w organizowanym przez organizację związkową prowadzącą spór zbiorowy referendum, przeprowadzanym przed podjęciem decyzji o przeprowadzeniu strajku, z przedmiotem sporu zbiorowego, powinno skutkować uznaniem takiego strajku za prowadzony niezgodnie z przepisami ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych? b) czy strajk ogłoszony przez organizację związkową prowadzącą spór zbiorowy w celu realizacji przedmiotu sporu zbiorowego w sytuacji, kiedy realizacja żądań zgłoszonych w toku tego sporu zbiorowego przekracza możliwości finansowe pracodawcy, powinien zostać uznany za prowadzony niezgodnie z przepisami ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, w szczególności jako naruszający zasadę proporcjonalności strajku, o której mowa w art. 17 ust. 3 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie

sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że powoływanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymaga od skarżącego sformułowania zagadnienia prawnego oraz przedstawienia argumentów prawnych, które wykażą możliwość różnorodnej oceny problemu zawartego w tym zagadnieniu. Zgodnie z powszechnie zajmowanym w judykaturze stanowiskiem, skarżący ma zatem obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 296/11, LEX nr 1214580; z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300). Oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być

przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Wypada również dodać, że nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), podobnie jak nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka z 2003 nr 13, poz. 5).

Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowane przez skarżącego w ocenianym wniosku pytania, nazwane przez niego istotnym zagadnieniem prawnym, nie spełniają wyżej określonych kryteriów.

Co do pierwszego pytania Sąd Najwyższy zauważa, że ustawowym warunkiem podjęcia legalnej akcji strajkowej nie jest „przedmiotowa tożsamość pytania referendalnego”, ale nieosiągnięcie porozumienia rozwiązującego spór zbiorowy w postępowaniu mediacyjnym, co wynika z art. 15 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, a następnie wyczerpanie procedury określonej

w art. 20 tej ustawy. Nie mogą być więc uznane za istotne zagadnienie prawne wątpliwości skarżącego odnoszące się do sformułowanego przez organizatorów strajku pytania referendalnego. W tym zakresie istotne jest bowiem, aby nie doszło do osiągnięcia porozumienia rozwiązującego spór zbiorowy w postępowaniu mediacyjnym, a następnie wola ogłoszenia strajku i zamiar przystąpienia do niego przez wymaganą ustawowo liczbę pracowników. Znamienne jest też, że żaden z wymienionych wyżej przepisów ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych nie został powołany przez skarżącą w podstawach zaskarżenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest natomiast pogląd, że nie stanowi okoliczności uzasadniającej rozpoznanie skargi kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów, których naruszenie nie zostało wskazane jako jej podstawa, podobnie jak nie stanowi takiej okoliczności potrzeba wyjaśnienia zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie to nie ma powiązania z podstawami skargi (to jest z przepisami powołanymi jako naruszone w ramach podstaw kasacyjnych). Jeżeli więc skarżący we wniosku o przyjęcie swojej skargi kasacyjnej do rozpoznania powołuje się na potrzebę wykładni określonych przepisów prawnych lub konstruuje zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie wymaga przeprowadzenia takiej wykładni, to wskazywana przez niego potrzeba musi odnosić się przynajmniej do jednej z przytoczonych podstaw kasacyjnych, a gdy tak nie jest, Sąd Najwyższy może odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem sprawę w granicach skargi kasacyjnej, które wyznaczają, między innymi, podstawy kasacyjne, a w ich ramach zarzuty naruszenia konkretnych przepisów prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNAPiUS - wkładka 2002 nr 24, poz. 5; z dnia 15 kwietnia 2002 r., II UKN 256/01, Prok. i Prawo z 2002 nr 10, poz. 44, czy też z dnia 20 sierpnia 2008 r., I UK 78/08, LEX nr 818579).

Co do kwestii uregulowanej treścią art. 17 ust. 3 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, Sąd Najwyższy stwierdza z kolei, że ewentualna nieproporcjonalność żądań pracowniczych również nie może, z przyczyn wcześniej wymienionych, decydować o nielegalności strajku. W powołanym przepisie chodzi bowiem o to, aby organizatorzy strajku rozważyli to, czy podjęta przez nich akcja strajkowa nie wywoła innych skutków niż oczekiwane, a w szczególności czy nie

doprowadzi do nieprzezwycięzalnych trudności ekonomicznych pracodawcy lub jego potencjalnej upadłości, która zagrażałaby utratą zatrudnienia zamiast oczekiwanej (i postulowanej) poprawy warunków tego zatrudnienia. Jak wynika jednak z ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej sprawie, skarżąca w następstwie strajku nie utraciła płynności finansowej. Natomiast co do zasady straty wywołane strajkiem są „normalną” i nieuchronną konsekwencją każdej akcji strajkowej, w ramach której dochodzi do powstrzymania się przez pracowników od świadczenia pracy w celu rozwiązania sporu zbiorowego.

Sąd Najwyższy dostrzega również, że skarżąca z rozstrzygnięciem przedstawionego przez siebie zagadnienia prawnego wiąże skutek w postaci potwierdzenia zasadności rozwiązania umowy o pracę w powodem bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Skarżąca nie bierze jednak pod uwagę, że nawet jej przekonanie o nielegalności strajku, którego jednym z organizatorów był powód, lub naruszenie przez powoda zasad prowadzenia sporów zbiorowych, a także wzięcie udziału w strajku zorganizowanym z naruszeniem przepisów ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, nie zawsze może stanowić uzasadnioną przyczynę rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z pracownikiem, którego stosunek pracy podlega szczególnej ochronie. Warunkiem uzasadniającym taki sposób rozwiązania umowy o pracę zawsze musi być bowiem równoczesne naruszenie przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 r., I PK 58/12, OSNP 2013 nr 17-18, poz. 198; z dnia 7 marca 2013 r., I PK 216/12, OSNP 2014 nr 4, poz. 21 i powołane w obu tych orzeczeniach orzecznictwo sądowe i poglądy doktryny).

Końcowo Sąd Najwyższy podkreśla też, że analogiczna pod względem podstawy faktycznej i prawnej sprawa, w której przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca uzasadniała, konstruując tożsame z obecnie ocenianymi zagadnienia prawne, była już analizowana na etapie przedsądu, a Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2018 r., II PK 215/17 (dotychczas niepublikowanym), odmówił przyjęcia owej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w obecnym składzie, niezależnie od wcześniej przytoczonych

argumentów, w pełni aprobuje zaś argumentację zawartą w uzasadnieniu tego postanowienia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 w związku z § 9 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.